

Η μεταφορά της εορτής των Χριστουγέννων στην Ανατολή (Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1YvIG2w>]

Πρέπει βέβαια να σημειωθεί ότι υπάρχουν δύο βασικές θεωρίες^[14] που εισηγούνται τον τρόπο της μεταφοράς της εορτής των Χριστουγέννων στο χώρο της Ανατολής: Κατά την πρώτη θεωρία, εισηγητής της οποίας είναι ο Usener, η εορτή της γέννησης του Κυρίου εορτάζονταν την 6^η Ιανουαρίου τόσο στην Ανατολή όσο και στην Δύση, κατόπιν δε καθιερώθηκε ο εορτασμός της την 25^η Δεκεμβρίου στη Ρώμη από τον επίσκοπο Λιβέριο, στα μέσα του 4^{ου} αιώνα, για να μεταφερθεί από εκεί στις τοπικές Εκκλησίες της Ανατολής. Κατά την δεύτερη θεωρία, την οποία εισηγείται ο Duchesne, η εορτή των Χριστουγέννων εορτάζετο ευθύς εξαρχής την 25^η Δεκεμβρίου στο χώρο της Δύσης, ενώ στην Ανατολή συνεορτάζετο την 6^η Ιανουαρίου με την εορτή των Επιφανείων, οπότε και πάλι οδηγούμαστε σε κοινό παρονομαστή, αφού ως προαγωγός της εορτής στο χώρο της Ανατολής, αποδεικνύεται ο χώρος της Δύσης.

Πηγή:<http://www.schools.ac.cy/>

Από τη Ρώμη, λοιπόν, διαδόθηκε αρχικά στη Δύση, γύρω στα 376 την βρίσκουμε στις Εκκλησίες της Αντιόχειας και της Καισάρειας Καππαδοκίας, γύρω στα 431 στα Ιεροσόλυμα και βαθμηδόν σ' όλες τις Εκκλησίες της Ανατολής, εκτός απ' την αρμενική ^[15]. Ο άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος σε ομιλία που εκφώνησε το 386 στην Αντιόχεια ^[16], λέγει ρητώς ότι η εορτή αυτή έγινε στη συγκεκριμένη Εκκλησία γνωστή μόλις προ δέκα ετών. Η εορτή πρέπει να πέρασε από τη Δύση στην Ανατολή το 376 και πρωτοεισήχθηκε είτε στη Καισάρεια της Καππαδοκίας είτε στην Αντιόχεια. Λόγω της αναγνώρισης του επισκόπου των Ευσταθιανών από τη Ρώμη ως κανονικού, η δεύτερη λύση φαίνεται η πιθανότερη. Κατά την εποχή της Γ' οικουμενικής συνόδου διακρίθηκε η εορτή των Φώτων από την εορτή των Χριστουγέννων στις τοπικές Εκκλησίες της Αιγύπτου. Στις υπόλοιπες Εκκλησίες της Ανατολής, όπως της Κωνσταντινούπολης ή της Παλαιστίνης συνεχίστηκε μέχρι τις αρχές του Ε' αιώνα ο συνεορτασμός της εορτής των Χριστουγέννων με την εορτή των Θεοφανείων ^[17].

Στο μεταξύ, η βαθμιαία και αποσπασματική καθιέρωση της εορτής των Χριστουγέννων ως αυτοτελούς εορτής της γέννησης του Κυρίου από Εκκλησία σε

Εκκλησία της Ανατολής ήταν φυσικό να προκαλέσει φιλονικίες και έριδες μεταξύ των Χριστιανών. Το ενδεχόμενο διαχωρισμού της εορτής των Χριστουγέννων από την εορτή των Θεοφανείων, σε συνδυασμό με την προοπτική εορτασμού της πρώτης εορτής την 25^η Δεκεμβρίου ^[18], ενώ κάτι τέτοιο ετίθετο υπό αμφισβήτηση και ως μία από τις πολλές πιθανές ημερομηνίες γέννησης του Κυρίου, έκαμαν τους Χριστιανούς ορισμένων τοπικών Εκκλησιών να δούν με μεγάλη επιφύλαξη, έναν τέτοιο νεωτερισμό. Για παράδειγμα, όταν εισήχθη η εορτή της γέννησης του Κυρίου στην Εκκλησία της Αντιόχειας, όπου αρχικά μεταφέρθηκε η εορτή από την Δύση προκλήθηκε μεγάλος γογγυσμός και αναστάτωση^[19]. Τελικά, μετά την αποδοχή της εορτής από την συντριπτική πλειοψηφία των διδασκάλων της Εκκλησίας και την αναγνώριση, έστω και κατόπιν των προαναφερθέντων προβλημάτων, της θεολογικής σπουδαιότητας της αυτοτέλειάς της από το πλήρωμα της, οδηγηθήκαμε στην αυτονόμησή της σε όλες τις τοπικές Εκκλησίες της Ανατολής.

[Συνεχίζεται]

[14] Hastings, J. (Ed). 1910. *Encyclopedia of religion and ethics*. Vol. 3, New York : Charles Scribner's Sons, σ. 601.

[15] Φουντούλης, Ι. 1971. *Λογική λατρεία. Προεόρτια των Χριστουγέννων*. Θεσσαλονίκη : Πατερικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, σ. 330.

[16] « Καίτοι γε οὐπω δέκατόν ἐστιν ἔτος, ἐξ οὗ δήλη καὶ γνώριμος ἡμῖν αὕτη ἡμέρα γεγένηται· ἄλλ' ὅμως ὡς ἄνωθεν καὶ πρὸ πολλῶν ἤδη ἡμῖν παραδοθεῖσα ἑτῶν, οὕτως ἦνθησε διὰ τῆς ὑμετέρας σπουδῆς. Ὅθεν οὐκ ἂν τις ἀμάρτοι καὶ νέαν αὐτὴν ὁμοῦ καὶ ἀρχαίαν προσειπών· νέαν μὲν διὰ τὸ προσφάτως ἡμῖν γνωρισθῆναι, παλαιὰν δὲ καὶ ἀρχαίαν διὰ τὸ ταῖς πρεσβυτέραις ταχέως ὁμήλικα γενέσθαι, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ τῆς ἡλικίας αὐταῖς φθάσαι μέτρον. ...Παρὰ μὲν τοῖς τὴν ἐσπέραν οἰκοῦσιν ἄνωθεν γνωριζομένη, πρὸς ἡμᾶς δὲ κομισθεῖσα νῦν καὶ οὐ πρὸ πολλῶν ἑτῶν, ἀθρόον οὕτως ἀνέδραμε καὶ τοσοῦτον ἠνεγκε τὸν καρπὸν, ὅσονπερ ἔστι νῦν ὄρᾳ, τῶν περιβόλων ἡμῖν πεπληρωμένων, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπάσης στενοχωρουμένης τῷ πλήθει τῶν συνδραμόντων » : Ιωάννη Χρυσοστόμου, *ὁμιλία εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ*, PG 49, 351.

[17] Καλογερά, Ν. 1901. *Χριστιανική αρχαιολογία*. Αθήνα, Κωνσταντινίδα, σ. 197. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον χρόνο της θεσμοθέτησης της εορτής στις διάφορες Εκκλησίες Βλ. σχ. Ιωάννιδη Χ. Ν., ὅπ. παρ.

[18] « Τὴν γένναν τίθενταί τινες ἔτους κη' Αὐγούστου ἐν πέμπτῃ πάχων καὶ εἰκάδι (20 Μαΐου).... καὶ μὲν τινὲς αὐτῶν φασὶ Φαρμουθὶ γεγενῆσθαι κδ' ἢ κε' (19 ἢ 20

Απριλίου) » : Κλήμη Αλεξανδρέα, *Στρωματεῖς Α΄*, PG 8, 885 – 888.

[19] «Εὖ γάρ οἶδα πολλοὶ ἔτι καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν ἐγκαλοῦντες, οἱ δὲ ἀπολογούμενοι· Καὶ πολὺς περὶ τῆς ἡμέρας ταύτης πανταχοῦ γίνεται λόγος, τῶν μὲν αἰτιωμένων, ὅτι νέα τίς ἐστὶ καὶ πρόσφατος καὶ νῦν εἰσενήνεκται, τῶν δὲ ἀπολογουμένων, ὅτι παλαιὰ καὶ ἀρχαῖα ἐστὶ, τῶν προφητῶν ἤδη προειπόντων περὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, καὶ ἄνωθεν τοῖς ἀπὸ Θράκης μέχρι Γαδείρων οἰκοῦσι κατάδηλος καὶ ἐπίσημος γέγονεν »: Ιωάννη Χρυσοστόμου, *ὁμιλία εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ*, PG 49, 351.